

FINSKA, LÅNG LÄROKURS, hörförståelseprov 16.2.2016

Innehållet i dessa exempel på fullpoängssvar är inte bindande vid studentexamensnämndens bedömning. Den slutgiltiga bedömningen fastställs av examensämnets censorer.

Ett fullpoängssvar innehåller:

- a) Ursprungligen syftade det på att fattiga sov utan sängkläder. (1 p.)
Det syftar på att man är utan pengar. (1 p.)
- b) - Han tar ut sig totalt / både fysiskt och psykiskt (1 p.)
- på lång sikt stärker ansträngningen honom (1 p.)
- c) - det representerar positiva egenskaper (1 p.)
- ordleken i uttrycket/orden är lika långa och är ljudmässigt lika (1 p.)
- d) Släktingar till de som hade flyttat/emigrerat till Amerika. (1 p.)
Hur smidigt någonting fungerar. (1 p.)
- e) Det blev känt i presidentens nyårstal. (1 p.)
Han var trött på att höra folk klaga (på hur dåligt de hade det i Finland) (1 p.)

VI Sanontoja

a)

Kysyjä: Mistä tulee sanonta *puilla paljailla*?

Vastaaja: Erään selityksen mukaan *puilla paljailla* -sanonta kuvasi alun perin köyhän ihmisen nukkumista kovalla penkillä ilman vuodevaatteita tai patjaa. Nykyään sanontaa käytetään lähinnä viitattaessa rahattomuuteen.

b)

Kysyjä: Sanotaan, *mikä ei tapa, se vahvistaa*. Onko siinä mitään perää?

Vastaaja: Mielestäni kyllä ja ei. Kun esimerkiksi kestävyysjuoksija kuluttaa itsensä puhki maratonin juostessaan, hän rasittaa kehoaan fyysisesti. Samalla hän altistaa itsensä myös psyykkiselle rasitukselle. Vaikka tehotreenin jälkeen juoksijan olo on varmasti puolikuollut, pitkällä tähtäyksellä itsensä räikkäämisestä on kuitenkin hyötyä, sillä hänen kehonsa vahvistuu huippukuntoon.

c)

Kysyjä: Miten *veljekset kuin ilvekset* -sanonnan alkuperä selittyy?

Vastaaja: On olemassa sekä myönteisiä että kielteisiä eläinvertauksia. Myönteisissä eläinvertauksissa vertailukohteena on yleensä villi, vapaa ja uljas eläin, kuten kotka, leijona tai ilves. Todennäköisesti sanonnan suosion syynä on kuitenkin sanaleikki: rinnastetut sanat ovat yhtä pitkiä ja äännerakenteeltaan nokkelasti samanlaisia.

d)

Kysyjä: Silloin tällöin kuulee käytettävän sanontaa *jo rupesi lyyti kirjoittamaan*. Mistä se tulee?

Vastaaja: Sanonta viittaa alun perin kirjeiden kirjoittamiseen. Amerikkaan muuttaneilta suomalaissiirtolaisilta odotettiin kotimaassa postia, ja kun kirje sitten tuli, oli Suomeen jääneillä sukulaisilla tapana todeta, että *jo rupesi lyyti kirjoittamaan*. Sanonnan on arveltu liittyneen erääseen Lydia-nimiseen naiseen, joka oli lempinimeltään Lyyti. Sittemmin sanonta levisi muihin yhteyksiin kuvaamaan jonkin toiminnan sujuvuutta.

e)

Kysyjä: Mistä tulee sanonta *on lottovoitto syntyä Suomeen*?

Vastaaja: Sanonta on luultavasti peräisin erään koulupojan kirjeestä, jonka Suomen presidentti luki eräässä uudenvuodenpuheessaan. Poika oli kyllästynyt ihmisten ainaiseen valittamiseen ja todennut, että on todellinen lottovoitto saada asua Suomessa. Maailmalla miljoonat ihmiset elävät kurjuudessa, jollaista Suomessa ei ole.

Lähteet:

a) *Metro* 8/2014, b) www.tiede.fi (29.1.2015), c) *TIEDE* 5/2014,
d) www.kirjastot.fi (9.2.2015), e) www.kysy.fi (8.2.2015)